

Oppimistaidoissa tukeminen

Oppimisen olohuone ESR-hanke 2020

Erilaisten oppijoiden liitto ry

Haapala Sari, Sarsama Pasi ja Turja Heli

30.4.2021

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Ajattelutapa, suhtautumistapa, lähestymistapa

”Oppimisen olohuoneen mindset”

- Asioita lähestytään kokonaisvaltaisesti.
- Asiakkaan tarpeet ja tavoitteet ovat toiminnan lähtökohta.
- Huomioidaan yksilölliset erot kognitiivisissa taidoissa ja perustaitojen puutteet.
- Lähdetään tekemään asioita yhdessä (neuvotaan, ohjataan, mallinnetaan).
- Uuden oppimisessa hyödynnetään aiempaa osaamista ja vahvuuksia.
- Ei pidetä ”pitäisi osata” -taitoja itsestäänselvyytenä, vaan tarkastellaan niitä.
- Pilkotaan asiat riittävän pieniin paloihin ja ohjataan ymmärtämään syy-seuraussuhteita (kyseenalaistetaan).

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Opiskelustrategiat, -tekniikat ja oppimistyyli

Opiskelustrategiat

Syväsuuntautunut - pintasuuntautunut
Holistinen - serialistinen
Aktiivinen - passiivinen

Oppimistyyli

Temperamentti
Motivaatio
Itsetuntemus
Mieluisin tapa tehdä

Tiedon prosessoinnin
erot

Opiskelutekniikka

Keinot ja välineet opittavan
työstämiseen

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Syväsuuntautuneet strategiat

- Asioiden ymmärtäminen
- Kokonaisuuden hahmottaminen
- Kriittisyys
- Soveltaminen
- Oppimisprosessin tiedostaminen – metakognitiiviset taidot
- Sisäinen motivaatio

Pintasuuntautuneet strategiat

- Yksityiskohtiin keskittyvä
- Ulkoa muistaminen
- Tentistä selviytyminen
- Oppiminen heikosti tiedostettua
- Ulkoinen motivaatio

Aktiivinen oppiminen

- Oppimisprosessin tiedostaminen
- Itsesäätely
- Tavoitteellisuus
- Arviointi
- Sopivien strategioiden käyttö

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Tehokkaiden oppimisstrategioiden takana

Oppimisen metataidot

- Tavoitteen asettaminen-pilkkominen
- Ajanhallinta
- Reflektointi
- Oman oppimisprosessin havainnointi
- Omien tapojen tunnistaminen
- Ongelmanratkaisukeinojen harjoittelu/oivaltaminen
- Osaamisen siirtäminen toiseen asiayhteyteen

Itsesäätelyn taitoja

- Kyky asettaa tavoitteita ja löytää sopivat strategiat tavoitteiden saavuttamiseksi.
- Taito hallinta omaa ajankäyttöä ja tarkastella oman oppimisen etenemistä.
- Kyky muokata sosiaalisen konteksti oppimiselle edulliseksi ja itsearvioida kriittisesti työskentelytapoja.
- Kyky kehittää ja ottaa käyttöön uusia toimintatapoja (Zimmermann 2002).

”Aikuisten tapauksessa tuen painopiste on opiskelutaitojen ohjauksessa, omien vahvuuksien ja selviytymiskeinojen kartoittamisessa, itsetunnon tukemisessa sekä erilaisissa opiskelu- ja työjärjestelyissä. Myös uutta teknologiaa voitaisiin hyödyntää nykyistä paremmin oppimisen apuna”

Korkeamäki 2019

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Oppimisen olohuoneessa vastaan tulleita oppimisen tapoja...

- Ulkoa opetteleminen
  - Alleviivaaminen
- Pyrkimys lukea moneen kertaan
- Yksityiskohtien kautta eteneminen
- Sanasta sanaan kirjoittaminen
  - Huonot muistitekniikat
  - Viimetippaan jättäminen
    - Lukemisen välttely
- Kehnot keskittymisen keinot

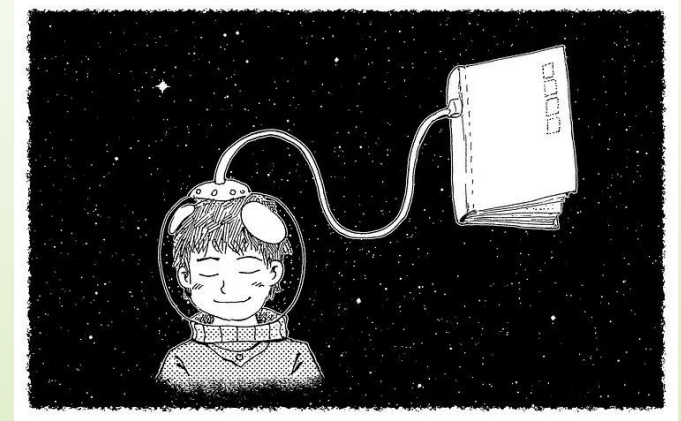
Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Ulkoa opetteleminen

Miten tuetaan Oppimisen OH:ssa?

- Autetaan tiedostamaan omat oppimisstrategiat ja oppimiskäsitykset: onko tarkoitus vain muistaa asiat sanasta sanaan vai ymmärtää, mistä on kyse?
- Opetellaan etenemään kokonaisuuksien kautta yksityiskohtiin.
- Harjoitellaan kytkemään opittavat asiat itselle tuttuihin asioihin.
- Ohjataan opettamaan asia toiselle, sillä se auttaa jäsentämään omia ajatuksia uudella tavalla.
- Keksitään aiheesta käytännön esimerkkejä tai kysymyksiä, joka syventää ymmärrystä ja jää paremmin mieleen.
- Harjoitellaan soveltamaan tietoa.

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Alleviivaaminen

Miten tuetaan Oppimisen OH:ssa?

- Pohditaan alleviivaamisen merkitystä, tapoja ja miten sitä voi hyödyntää oppimisessa.
- Harjoitellaan tekemään tekstiin merkintöjä, kuvia ja muita huomioita.
- Opetellaan alleviivaamaan maltilla ja tarkoituksen mukaisesti.
- Otetaan käyttöön värit asioiden luokittelussa.
- Kerätään kokonaisuus yhdelle silmäykselle katsottavaksi.
- Testataan myös erilaisia muistiinpanotapoja ja lukemisen strategioita.

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Pyrkimys lukea moneen kertaan

Miten tuetaan Oppimisen OH:ssa?

- Käydään läpi erilaisia oppimisstrategioita ja autetaan tiedostamaan, että lukeminen ja oppiminen eivät ole synonyymejä.
- Kokeillaan erilaisia lukemistekniikoita esim. mielekkyyssjärjestys.
- Harjoitellaan prosessoimaan luettavat asiat osissa.
- Harjoitellaan lukemisen aikatauluttamista ja suunnittelemisesta.
- Testataan erilaisten muistiinpanojen tekemistä lukemisen tukena;
  - tiivistelmä, äänite, mindmap, kuvio, muistikortit jne.

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Yksityiskohtien kautta eteneminen

Takertuminen ja jumiin jääminen

Miten tuetaan Oppimisen OH:ssa?

- Tarkastellaan oppimisen tavoitteita ja mietitään yhdessä, mikä on oleellista. Pohditaan, mikä on riittävästi ja tarpeen oppia.
- Opetellaan kokonaisuuksien hahmottamista.
- Harjoitellaan erottamaan olennainen epäolennaisesta tarkastelemalla tekstin rakennetta ja omia tavoitteita.
- Kokeillaan erilaisia lukutekniikoita esim. luetaan tekstiä kysymysten kautta.
- Harjoitellaan erilaisten to-do-listojen tekemistä ja struktuuri liikkeellelähtöön.

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Sanasta sanaan kirjoittaminen

Miten tuetaan Oppimisen OH:ssa?

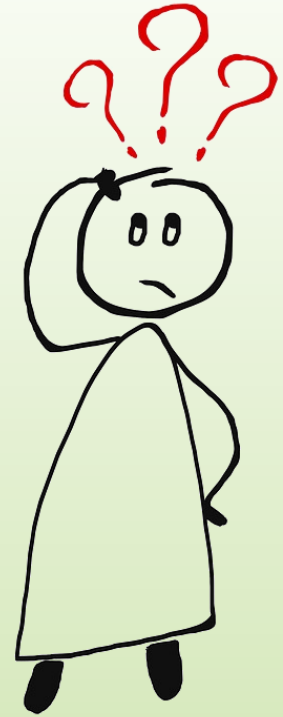
- Pohditaan, miten muistiinpanot eroavat muusta tuotettavasta tekstistä ja mikä merkitys oppimiselle on omin sanoin sanomisesta.
- Kokeillaan, miten minimoidaan kirjoitettavan tekstin määrää käyttämällä erilaisia merkkejä, lyhenteitä ja omia miellelyhtymiä.
- Kokeillaan tekstiin merkintöjen tekemistä monipuolisesti.
- Käydään läpi ja testataan erilaisia muistiinpanojen keinoja esim. Cornell-tekniikka ja välineitä (kuvat, nauhoittaminen, sopivat sovellukset).

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Huonot muistitekniikat

Miten tuetaan Oppimisen OH:ssa?

- Pohditaan yhdessä, mitkä asiat jäävät helpoiten mieleen ja missä muodossa ne on esitetty sekä, kuinka omia vahvuuksia voi hyödyntää muistikikkoina (laula, tanssi, liiku, etsi yhtäläisyyksiä tutuista asioista, kosketa, piirrä, kuuntele).
- Harjoitellaan muistamista tukevia opiskelutekniikoita
  - Orientoituminen – työstäminen – kertaaminen – testaaminen
  - Aikavälikertaus (AnkiDroid)
  - Asioiden järjesteleminen
- Kokeillaan eri muistitekniikoita ja muistisääntöjä
  - muisti-palatsia, paikkajärjestelmää, ajatuksen juoksuttamista ja muistikoukkuja
- Kokeillaan erilaisia välineitä laittaa asioita muistiin (sanelin, liput, laput, merkit...)

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Viime tippaan jättäminen

Miten tuetaan Oppimisen OH:ssa?

- Pohditaan ja autetaan tunnistamaan, mihin aika kuluu ja miten suunnitella ajankäyttöä.
-
- Kokeillaan erilaisia kalenterin käyttötapoja ja värien hyödyntäminen.
- Hahmotetaan ajankulua laskennallisten summien kautta.
- Käydään läpi ja harjoitellaan priorisoimaan asioita esim. Eisenhowerin matriisin avulla.
- Harjoitellaan tavoitteiden pilkkomista pienempiin osiin ja omien määräaikojen asettamista.

Procrastination

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Lukemisen välttely

Miten tuetaan Oppimisen OH:ssa?

- Pohditaan, miten aiemmat lukukokemukset voivat vaikuttaa lukemisasenteen.
- Kokeillaan vaihtoehtoisia tapoja lukemiselle.
- Käydään läpi lukemisen eri tekniikoita ja kokeillaan niitä.
- Pohditaan, mistä muulta saman tiedon voi hankkia ja omaksua.
- Pohditaan ja kokeillaan, miten tekstin asioita voi nostaa käsin kosketeltavaksi.

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Kehnot keskittymisen keinot

Ajatustenharhailu

Miten tuetaan Oppimisen OH:ssa?

- Autetaan tiedostamaan niitä tilanteita, joissa ajatus karkaa ja valmistautumaan niihin niin fyysisesti kuin henkisesti (asetta tilanteelle tavoite -> auttaa asennoitumaan).
- Käydään läpi, kuinka voi minimoida häiriötekijöitä.
- Harjoitellaan erilaisia kuuntelun/keskittymisen taitoja.
- Testataan erilaisia keskittymisen apuvälineitä ja sovelluksia.
- Harjoitellaan luomaan oma struktuuri asioille

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Yleisesti tehokkaista opiskelutekniikoista...

”Aloita ajatuksella ja lopeta ajatuksella”

Asioiden ymmärtämiseen pyrkiminen

- Asioiden kytkeminen ennalta tuttuun
- Merkitysten anto (henkilökohtaiset kytkökset)
- Kokonaisuuksien kautta liikkeelle
- Suunnittelu ja aikatauluttaminen
- Asioiden pilkkominen ja uudelleen jäsentely
- Rohkeneminen hidastaa tahtia

Opittavan prosessointi monin eri tavoin

- Käsillä tekeminen
- Ääneen puhuminen
- Toiselle/itselle opettaminen (pyri kansantajuisuuteen ja omin sanoin selvittämiseen)
- Kertaus/harjoittelumateriaalin tekeminen itselle

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Lähteitä ja lisää tietoa

- **Korkeamäki, J. 2019.** Lukivaikeus aikuisuudessa ja tuen muodot. Teoksessa Takala ja Kairaluoma (toim.). Lukivaikeudesta lukitukseen
- **Keltinkangas-Järvinen ja Mulla 2014.** Maailman paras koulu?
- **Peavy, R.V. 2006.** Sosiodynaamisen ohjauksen opas.

- **Erilaisten oppijoiden liiton Youtube -kanavalla** videoita erilaisista oppimisen apuvälineistä
- **Joensuun seudun erilaiset oppijat ry:n Youtube -kanavalla** videoita erilaisista oppimisen apuvälineistä

Verkkosivuja

- www.eoliitto.fi/oppimisen-apuvälineet
- www.learningscientists.org/
- www.studentti.fi/opiskelutekniikat
- www.opiskelukoulu.fi
- www.yle.fi/aihe/oppiminen/oppimistaidot
- www.opiskelutaidot.fi/

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto